

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Yaşlılık Politikaları Devlet Politikası Olmalıdır

Prof. Dr. phil. habil. İsmail Tufan

Sosyal politikaların en güçlü rakibidir dediğim *demografik değişimin*, yaşlılar lehine bir gelişme olduğunu, yaşlıların sayısal ve oransal artışı nedeniyle söylüyorum. Gerçekte yaşlıların aleyhine pek çok gelişme ile bağlantıları olduğu kesindir.

Demografik değişim, nüfusun yaşa bağlı olarak değişen yapısını kastedmektedir. Son yarım asır dikkate alındığında 65 ve üzeri nüfusun hızlı bir yükselişe geçtiğini görmekteyiz. Yaşlıların nüfustaki sayısı ve oranı artmaya devam edecektir. İleri endüstri ülkelerinin nüfuslarıyla yapılan karşılaştırmalar, bizi yanlış algılara yönlendirmemelidir. Yanlış algıdan şunu kastediyorum: Almanya, Japonya, ABD gibi ülkelerin nüfusuna bakıp, bizim “hala genç nüfus” olduğumuzu algılamak, demografik değişimden yanlış sonuçlar çıkarmamıza yol açabilir. Yaşlılık sorununun ertelenebilir bir sorun olduğu, çözülmesi gereken daha acil sorunlara el atılması gerektiği kabul edilebilir. Covid-19 salgını, eğitimle ilgili sorunlar, gençler arasındaki işsizlik, terör gibi çok önemli konuların öne çıkması normal bir şeydir, ama sırf bu yüzden yaşlılığın ihmal edilebilir sorun olmadığını da unutmamalıyız.

Nüfus yaşlanması sosyal güvenlik ve sağlık sistemlerini kökünden sarsacaktır. Yaşlı ve genç kuşakların ilişkilerini yeniden düzenlemek gerekecektir. Siyasi parti programlarında “yaşlılığa” yer verilmesi gerekli görülecek ve politikacıların söylemleri de değişime uğrayacaktır. Aile bir kere daha radikal bir değişime uğrayarak ailede yeni ilişki düzenleri oluşacaktır. Bunların önemli bir kısmı, yaşlıların aleyhine olursa, o zaman aile içi çatışmalarda “yaşlılık” önemli bir çatışma sebebi olarak belirginleşecektir.

Nüfusun genel eğitim düzeyi ve yaşlılıkta yaşam koşulları arasında sıkı ilişki vardır. Kadın açısından bunun önemi dikkate alınmalıdır. Sayıları çift haneli milyonlara ulaşan bugünün genç “ev kadınları”, geleceğin milyonlarcası “dört duvar arasına sıkışan yaşlı kadını” olacaktır.

Nüfusun artışına paralel olarak sayıları çoğaldığı çocuk ve genç engellilerin yaşlanma süreçleri, toplumun diğer fertlerinden tamamen farklı gelişmektedir. Bir sağlık sorunu olarak engelliliğin, bireyin yaşlanma süreçlerine damgasını vuran bir sosyal sorun olarak kalması, demokrasilerde kabul edilemez. Engelli çocuklar ve gençler toplumdan soyutlanmamalı, engelli çocuklar ve gençler için özel eğitim, istihdam ve katılık politikaları hayata geçirilmelidir.

Yaşlılıkta bakıma muhtaçlık sorununun çözümü tümüyle aileye bırakılmamalıdır. Bu ailelerin sosyal, psikolojik ve ekonomik baskılarla yıpranmalarına karşı daha etkin önlemler alınmalıdır. Yerel yönetimler, çözümlerin odak noktasını teşkil etmelidir. Belediyelerde yaşlılık sorunlarını ele alan, çözüm üreten ve çözümleri uygulamaya koyan birimler

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

oluşturulmalıdır. Yaşlılık; ekonomik, psikolojik, sosyal, biyolojik, fizyolojik, anatomik, bilişsel sorun yumağı olarak bireyi ve aileleri krizin eşğine getiren bir sorun olmaktan çıkarılmalıdır.

Bugün daha çok insanın daha uzun yaşadığı gerçeği ile karşı karşıyayız. Bu, fırsatları ve riskleri ile algılanmalıdır. Sosyal politikaların görevi bireyin yaşından, cinsiyetinden, sosyoekonomik statüsünden, bedensel özelliklerinden bağımsız olarak bu fırsatları çoğaltmak, riskleri ise en aza indirmektir.

Demografik değişim, şehirlerin yapısını da değiştirmektedir. Eskiden sokakta yaşlılarla karşılaşmak ender rastlanılan bir durumdu, bugün ise günlük yaşamda yaşlılarla daha sık bir araya geliyoruz. Bu tesadüfi karşılaşmalarda yeni algılar, yeni düşünceler, yeni davranış biçimleri oluşmaktadır. Covid-19 salgını sürecinde bunun negatif örneklerine de rastladık. Bunları, yeni bir sürecin başlangıcı olarak kabul ediyorum. Salgın sürecinde yaşlılara yönelik sosyal medyada ve ulusal basında görülen haberler, ikaz niteliğindedir. Sessiz sedasız gelişen sosyolojik ve psikolojik fay hatlarındaki gerilimin adeta boşalması idi. Demografik değişime hazırlık yapılmalıdır. Toplumumuz, yeni demografik koşullara ve yaşlılıkta değişen ihtiyaçlara göre politikalarını düzenlemelidir, özellikle sosyal, sağlık, eğitim, istihdam ve bakım konuları, toplum politikalarında yaşlılarının da ihtiyaçlarına duyarlı bir şekilde yapılandırılmalıdır.

Yaşlılık politikaları ve genel sosyal politikalar birbirini tamamlayıcı niteliklere sahip olmalı, yamalı bohçayı andıran, sadece “acil” olduğu kabul edilen durumlara karşı bir şeyler yapıyor imajını yaratmak için alelacele hazırlanan yaşlılık politikalarına eğilim olmamalıdır. Devlet, kurumları ve personeli ile yaşlılık dediğimiz, toplumda köklü değişimlere yol açan bu olguyu, uygun yöntemlerle kontrol altına almalıdır.

Gençliğin bugünkü sorunları, ileride yaşlılık sorunları olarak ortaya çıkacaktır. Yaşlılık sorunu bir nesil sorunudur. Bugünden yarına oluşmaz, aksine kuşaktan kuşağa birikerek bir gün patlar. Bu yüzden yaşlılık probleminin politik çözümleri devlet politikalarının bir parçası olmalıdır.